

3. marts 2021

Til:

Udlændinge- og Integrationsministeriet

Sendt pr. mail til uim@uim.dk; def@uim.dk og tihf@uim.dk

Ang. sagsnr. 2020-4627.

Høringssvar til forslag om etablering af modtagecentre i tredje lande

Røde Kors takker for muligheden for at afgive høringssvar til det fremsendte lovforslag til ændring af udlændingeloven til indførelse af mulighed for overførsel af asylansøgere til asylsagsbehandling og indkvartering i tredjelande.

Som et af de første lande, der underskrev Flygtningekonventionen af 1951, har Danmark en lang tradition for at yde beskyttelse til dem, der søger international beskyttelse i Danmark. Det afgørende er, at vi også fremover sikrer, at mennesker der søger beskyttelse i Danmark, får den beskyttelse, de har brug for og ret til ifølge Flygtningekonventionen, uanset hvor denne beskyttelse måtte blive givet.

Verdens flygtningestrømme udgør grænseoverskridende udfordringer, som derfor også kun kan løses gennem internationale samarbejder. Foruden overholdelsen af de internationale folkeretlige konventioner hviler de internationale samarbejder også på, at alle udviser solidaritet overfor verdens flygtninge. Røde Kors skal derfor opfordrer til, at Danmark til fulde genoptager tidligere års niveau af kvoteflygtninge samt at vi i endnu højere grad bidrager til at hjælpe flygtninge i de nærområder til verdens brændpunkter, hvor langt størstedelen af verdens flygtninge befinder sig både i de akutte faser og på længere sigt ved at sikre, at de inkluderes og får adgang til basale services i de værtssamfund, som de befinder sig i.

Forholdet til EU og øvrige internationale samarbejder

Røde Kors mener, at Danmark bør være en del af et fælles europæisk asylsystem. Det er vi ikke, men vi er til gengæld på mellemstatsligt grundlag med i afgørende asylinstrumenter som Dublin-systemet, Eurodac-forordningen og udsendelsesdirektivet. I den kommende flygtningepagt er der også åbnet for, at Danmark trods vores forbehold kan være med i Dublin-systemets afløser mv. Røde Kors mener, at det er afgørende, at vi fastholder vores medlemskab af Dublin-systemet eller dets afløser. Vi finder ikke, at lovforslagets konsekvenser for Dublin og øvrige asylinstrumenter i EU er tilstrækkeligt belyst. Dette er særligt bekymrende i det en ny asylpagt er under udvikling, forhandling og implementering.

På globalt plan har vi foruden de afgørende flygtninge- og statsløsekonventioner for nyligt også tilsluttet os FN's Globale Flygtningepagt (Global Compact on Refugees). Forholdet til denne politiske erklæring er ikke behandlet i lovforslaget. Røde Kors vil gerne opfordrer til, at dette også belyses nærmere i den forestående behandling af lovforslaget.

Overførelse af den enkelte asylansøger og undtagelser

Røde Kors noterer sig, at ministeriet har gjort sig grundige overvejelser om den enkelte asylansøgers retssikkerhed, herunder adgang til at fremføre argumenter imod overførelse, både skriftligt og mundtligt overfor Udlændingestyrelsen, og med advokatbistået automatisk klage med opsættende virkning til Flygtningenævnet, hvis Udlændingestyrelsen træffer afgørelse om overførelse.

Uanset disse betragtninger har Røde Kors flere betænkeligheder ved den foreslåede model.

I det foreslåede er der anført flere mulige grunde til, at en asylansøger i Danmark kan være undtaget for afgørelse om overførelse til tredjeland, og det foreslås, at ministeriet gives bemyndigelse til at fastsætte nærmere regler om, at grupper generelt kan undtages fra ordningen. Det fremhæves særligt, at overførelse ikke skal ske, hvor det vil være i strid med Danmarks internationale forpligtelser, særligt artikel 8 og artikel 3 i den Europæiske Menneskerettighedskonvention.

Røde Kors er naturligvis helt enig i, at der skal ydes beskyttelse mod overtrædelser af Danmarks internationale forpligtelser, men er af den opfattelse, at proceduren for screening af den enkelte asylansøger, der er kommet til Danmark, skal beskrives langt mere uddybende med henblik på at sikre, at de særligt sårbare identificeres systematisk således, at det sikres, at de i praksis ikke bliver overført til tredje land.

Ud over de individuelt vurderede undtagelser fra overførelse til asylsagsbehandling i tredjeland, der følger af henvisningen til den Europæiske Menneskerettighedskonvention, mener Røde Kors, at torturoverlever, stærkt traumatiserede og LGBT+-personer altid bør undtages fra overførelse. En screeningprocedure til identifikation af særligt sårbare bør skrives ind i bemærkninger til loven, således at der er en sikring af, at disse i praksis også undtages fra overførelse.

Derudover skal Røde Kors særligt opfordre til, at uledsagede mindreårige undtages som en generel regel. De udgør en særlig sårbar gruppe, der under flugten til Europa ofte har været udsat for alvorlige overgreb og misbrug, og både Børnekonventionens bærende hensyn til barnets tarv og konventionens artikel 37 bør føre til, at de ikke skal gennemgå en overførelse. Det fremgår ikke klart af lovforslaget, om uledsagede mindreårige er undtaget overførelse til tredje land. Røde Kors mener, at dette bør skrives ind i lovteksten.

For så vidt angår personer med alvorlige helbredsproblemer, så finder vi det positivt, at ministeriet har taget stilling til, at det utvivlsomt vil være i strid med EMRK artikel 3 at overføre personer, hvis myndighederne vidste eller burde have vidst, at der ikke er nødvendig adgang til sundhedsbehandling i tredjelandet. Efter vores opfattelse er det imidlertid nødvendigt at undtage flere fra overførelse af helbredsmæssige grunde, også ud over det nuværende meget snævre anvendelsesområde for humanitær opholdstilladelse.

Flygtningekonventionens beskyttelse

Det fremgår af forslaget, at regeringen i sin aftale med et tredje land om at overtage asylsagsbehandlingen for Danmark vil lægge vægt på, at sagsbehandlingen sker retssikkerhedsmæssigt forsvarligt i et land, der både har tiltrådt og faktisk respekterer Flygtningekonventionen.

I lovforslaget er der en kort gennemgang af forholdet til de mest relevante konventioner, herunder FN's Flygtningekonvention. I gennemgangen lægges der særligt vægt på muligheden for at overholde non-refoulement princippet, hvilket er et grundlæggende og vigtigt princip i konventionen. Foruden princippet om non-refoulement indeholder flygtningekonventionen også beskyttelse af flygtnings civile og socioøkonomiske rettigheder, såsom retten til arbejde, uddannelse, bolig og fri bevægelighed. Disse rettigheder behandles ikke i lovudkastet, hvilket er bekymrende i forhold til at sikre disse rettigheder for eventuelle fremtidige overførte asylansøgere i tredje lande. På samme

måde er det vigtigt, at aftalen indeholder en præcis og forpligtende beskrivelse af tredjelandets beføjelser i forhold til brug af frihedsberøvelse af overførte asylansøgere.

Dette stiller endnu større krav til et eventuelt tredjeland, og endnu større krav til formulering af aftalen med tredjelandet, for at Danmark kan leve op til sit ansvar. Det er Røde Kors' anbefaling, at der ikke bør ske overførelse til et tredje land uden at disse rettigheder også eksplicit er sikret – hvis ikke i dette lovforslag så i en kommende bindende aftale med et tredje land – se i øvrigt næste afsnit.

Aftalen bør være folkeretligt bindende

I forhold til selve aftalens karakter nævnes det i forslaget, at der sigtes efter at indgå en *"overenskomst eller et dertil svarende arrangement"*. Røde Kors skal hertil påpege, at det er helt afgørende, at aftalen med et tredje land bliver folkeretligt bindende, da den ellers ikke kan garantere den centrale beskyttelse af asylansøgere, der overføres. Dette bør skrives ind i lovteksten.

I den foreslåede model overlader de danske myndigheder ansvaret for asylansøgernes sikkerhed og rettigheder til det udvalgte tredjeland, og den foreslåede monitoreringsmekanisme får dermed en helt central rolle i samarbejdet mellem de danske myndigheder og tredjelandet. Monitoreringsorganets ansvar, kompetencer og opgaver bør derfor beskrives indgående i detaljer, ligesom klageadgangen for de asylansøgere, der er blevet overført efter overenskomsten, skal beskrives. Lovforslagets omtale af en monitoreringsmekanisme, uden at denne er beskrevet nærmere, gør det umuligt at fastslå om den beskyttelse, som eventuelle overførte asylansøgere har ret til, under rimelige antagelser kan gives. Med udgangspunkt i de erfaringer vi har fra andre lande, der har arbejdet med lignende modeller (fx Australien), ved vi, forholdene i asylcentre i et tredje land har været meget problematiske, og en vel beskrevet monitoreringsmekanisme er et af de afgørende elementer for at sikre Danmark og overførte asylansøgere mod uacceptable tilstande.

Venlig hilsen

Anders Ladekarl
Generalsekretær